

بررسی عملکرد سال ۱۳۸۴ و پیش‌بینی برنامه سال ۱۳۸۵

نهضت آزادی ایران^۱

والذین جاهدوا فینا لنهیدینهم سبلنا

۱- مقدمه

منظور از این بیانیه، گزارشی از عملکرد نهضت آزادی ایران در سال ۱۳۸۴ و پیش‌بینی فعالیت‌ها و عملکرد آن در سال نو است. نخست فرارسیدن نوروز خجسته و سال نو را به هموطنان عزیز تبریک می‌گوییم و از خداوند هدایت، یاری، امید، تلاش و توکل در راه حقیقت، آزادی و عدالت برای مردم شریف ایران درخواست می‌کنیم. همچنین، خداوند حکیم و رحیم را سپاسگزاریم که به ما توفیق داد تا در شرایط پیچیده و آشفته سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و اخلاقی جامعه و فشارها، تضییقات، محرومیت‌ها و محدودیت‌ها، یک سال دیگر به تلاش و فعالیت در راه اصلاح و آزادی ادامه دهیم.

وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم که در طریقت ما کافری است رنجیدن

پایه‌گذاران نهضت آزادی ایران در چهل و پنج سال پیش، بنا به پیشنهاد شادروان دکتر یدالله سحابی، آن را "حزب" نخواندند، بلکه نام جمعیت " نهضت " بر آن نهادند، نهضت به معنای حرکت، جنبش و ادامه فرایند، فرایندی که رو به سوی آزادی و کمال دارد. آنان نخواستند نهادی پدید آورند که هدفش کسب قدرت سیاسی و برنامه‌هایش چگونگی کسب چنین قدرتی باشد. آیات الهام بخشی را که بعنوان سرلوحه تلاش و مجاهدتشان انتخاب کردند، بجای آنکه قدرت را نشانه‌گیری کند، اصلاح و تعالی و ایفای نقش واسط و شاهد را هدف قرار می‌داد.^(۲)

(۱) این بیانیه در مجله نامه شماره ۴۸ (ویژه‌نامه سال ۸۴) درج شده است.

(۲) کنتم خیرامه اخرجت للناس تامرون بالمعروف وتنهون عن المنکر و تؤمنون بالله(آل عمران ۱۱۰)
و کذلک جعلنا کم امه وسطا لتکونوا شهداء علی الناس و یكون الرسول علیکم شهیدا.....(بقره ۱۴۳)

نهضت آزادی ایران در سال ۱۳۸۴ نیز، همچون ۴۳ سال پیش، در محیطی نامساعد و ناامن به تلاش و فعالیت ادامه داد. همان گونه که می‌دانید، نهضت آزادی ایران نه تنها پیش از انقلاب بلکه بیشتر، در ۲۷ سال گذشته بارها مورد هجوم قرار گرفته است و اعضای آن بارها بازداشت شده، بدون رعایت موازین قانونی، محکوم به زندان‌های طولانی گردیده‌اند؛ محل فعالیت و دفتر کار آن بارها مورد حمله واقع شده، وسایل، تجهیزات و اسناد و مدارک آن به یغما رفته و دفتر مرکزی آن لاک و مهر شده است، بطوری که اکنون نیز همچنان تعطیل است. در سال گذشته، احضارهای مکرر اعضا در تهران و شهرستانها تشدید شد و عضویت آنان در نهضت و همکاریشان با نهضت مورد بازخواست و تهدید قرار گرفت. در چنان شرایطی نهضت به تلاش و فعالیتش ادامه داده است و از این رو بررسی و ارزیابی عملکرد آن باید با توجه به شرایط محیطی حاکم بر آن صورت گیرد.

در سال ۱۳۸۴، نهضت آزادی پس از گذشت پنج سال از کنگره پیشین موفق به برگزاری دوازدهمین کنگره خود بنام "کنگره شادروان دکتریدالله سبحانی" شد و در پی آن، با انتشار حدوداً ۵۰ اطلاعیه، اعلامیه و بیانیه تحلیلی و برگزاری مراسم و جلسات گفتگو و انجام دادن بیش از صد مصاحبه با نمایندگان خبرگزاری‌ها و رسانه‌های جمعی داخل و خارج کشور بوسیله دبیر کل، رئیس دفتر سیاسی و اعضای ارشد نهضت و نیز با انتشار مقالات بسیار در مطبوعات کشور آرمانها، اهداف و مواضعش را که در قطعنامه کنگره دوازدهم بر آنها تاکید کرده بود دنبال نمود. از آنجایی که رهنمودها، خط مشی‌ها و مواضع اعلام شده بوسیله کنگره در اقدامات بعدی و عملکرد نهضت آثار اساسی دارد، در ابتدا به مهمترین مواضع و راهبردهای کنگره دوازدهم بطور مختصر اشاره می‌کنیم.

۲/۱- برگزاری کنگره دوازدهم

به یاری خداوند و تلاش اعضای سخت کوش، نهضت آزادی ایران پس از پنج سال توفیق یافت که دوازدهمین کنگره‌اش را برگزار کند و تحلیل‌ها، مواضع و دیدگاه‌هایش را در شرایط حساس کشور بیان نماید. این کنگره در آستانه برگزاری نهمین دوره انتخاب ریاست جمهوری، در حالی که بسیاری از مردم نگران صحت و سلامت انتخابات بودند و نهضت نیز با مطرح ساختن پیش شرط‌های لازم برای مشارکت گسترده مردم وارد فرایند انتخابات شده بود، تشکیل گردید. کنگره دوازدهم نهمین دوره انتخاب ریاست جمهوری را فرصت مناسبی دانست که گروه‌ها و احزاب اصلاح طلب و آزادی خواه با ورود به فرایند انتخابات اولاً به مطرح ساختن مطالبات و خواست‌های واقعی مردم بپردازند و ثانیاً حاکمان را به تمکین از اراده ملت و محترم شمردن و تضمین حقوق اساسی مردم تشویق و وادار سازند. کنگره بر این امر تاکید ورزید که با حضور و مشارکت گسترده و فعال در فرایند تحولات اجتماعی - سیاسی می‌توان به توسعه سیاسی دست یافت. کنگره، ضمن اعلام آمادگی ورود نهضت به عرصه انتخابات و با قصد توسعه فرایند دموکراسی اصیل در ایران، خواستار

آزادی زندانیان سیاسی و دانشجویی، آزادی مطبوعات توقیف شده به طور غیرقانونی و استعفای اعضای شورای نگهبان شد تا از این طریق خردورزی بر تعصب غلبه کند و اعتماد عمومی برای مشارکت گسترده در انتخابات جلب گردد. در همین راستا، نهضت برنامه نامزد انتخاباتی خود را که در راستای پیشبرد اصلاحات و حل مسائل اساسی کشور تنظیم کرده بود، با بسط، گسترش و تکمیل، بعنوان قطعنامه کنگره دوازدهم به تصویب رساند.

قطعنامه یاد شده بر تثبیت اقتدار قانونی رئیس جمهوری که آزادانه از طرف مردم انتخاب شود تاکید ورزید و گسترش قدرت و فعالیت نهادهای انتصابی و تقابل فرا قانونی آنها با رئیس جمهوری را (که در دوران ریاست جمهوری آقای خاتمی شدت یافته بود) موجب کاهش شدید اقتدار ملی اعلام کرد و در این راستا، خواستار اعمال استقلال و آزادی رئیس جمهوری در انتخاب و معرفی وزیران توانمند و با تجربه گردید. همچنین، پایان دادن به فعالیت‌های اقتصادی و سیاسی نهادهای نظامی، انتظامی و امنیتی، متمرکز کردن درآمدها و هزینه‌های تمام نهادها در بودجه کل کشور، کمینه کردن تصدی دولت، خارج ساختن مدیریت سازمان بزرگ و موثر صدا و سیما از انحصار یا نفوذ گروه یا گروه‌های خاص و تقویت شورای سرپرستی آن، ارائه گزارش ادواری و شفاف در مورد مسائل جامعه به مردم، استفاده آشکار و علنی از اخطار قانون اساسی، تهیه لایحه قانونی برای اجرای صحیح اصل ۱۱۰ قانون اساسی را از جمله مهمترین اقدامات لازم در راستای تثبیت اقتدار قانونی ریاست جمهوری اعلام کرد.

برای نهضت آزادی ایران، بعنوان یک سازمان و جنبش، تقویت اصلاحات و توسعه سیاسی جامعه در سرلوحه اهداف و فعالیت‌های آن قرار دارد. نهضت بر این اعتقاد است که تا رابطه قانونی، سالم و صحیح سیاسی بین مردم و دولت برقرار نشود، اصلاحات دیگر به سادگی میسر نخواهد گردید.

کنگره دوازدهم نهضت آزادی ایران، برای برون رفت کشور از بحران سیاسی، خواهان اقدامات بنیادین زیر برای آغاز یا تداوم اصلاحات و توسعه سیاسی گردید:

- شکل‌گیری واقعی احزاب و جبهه‌ها و گسترش انجمن‌ها و شوراهای، به دور از نگرانی و دخالت گروه‌های صاحب نفوذ و قدرت‌مدار، تقویت همکاری‌های سیاسی و فرهنگی میان شهروندان و تضمین آزادی احزاب و گروه‌های منتقد.
- اصلاح قوانین مربوطه برای تامین و حفظ آزادی مطبوعات: که از ارکان مهم توسعه سیاسی و حقوق شهروندی و ابزار اصلی پیشگیری و مبارزه با فساد و رانت‌خواری هستند، به گونه‌ای که مانع توقیف یا تعطیل آسان آنها گردد.
- حمایت از نهال‌های نوپای شوراهای محلی و افزایش اختیارات آنها و بسط مشارکت مردم در امور مربوط به زندگی و سرنوشت خود.

- رفع تبعیض، که توسط مقام رهبری از مهمترین شرایط لازم برای اصلاحات قلمداد گردیده است، مستلزم تثبیت حقوق شهروندی و امکان برخورداری یکسان و برابر همه شهروندان از حقوقشان، بدون هر گونه تحقیر و یا دسته‌بندی مردم به خودی و غیرخودی، یا براساس جنسیت، قومیت، نژاد، مذهب و دین است. در همین زمینه، موضوع ضرورت پاسخگو بودن مسئولان مطرح می‌شود بدین معنا که تمامی مسئولان باید در برابر مردم پاسخگو باشند و مردم بتوانند بدون ترس از سرکوب و فشار و تنبیه، هر فرد یا مقام و نهاد را مورد نقد و پرسش قرار دهند.
- از آنجایی که نهضت آزادی ایران از سال ۱۳۸۱ سیاست وفاق ملی را بعنوان یکی از سیاست‌های راهبردی اعلام کرد، کنگره دوازدهم نیز آن را زیر عنوان ضرورت آشتی ملی مطرح ساخت و بر این موضوع تاکید کرد که کاهش تنش‌های سیاسی بدون تن دادن همگان به اصل تنوع و تکثر افکار و اندیشه‌ها و قبول حق حضور همه آرا و عقاید متنوع میسر نیست و لذا با قبول یک برنامه آشتی ملی می‌توان و باید به تنش‌ها و درگیری‌های سیاسی پایان داد و راه را برای بازگشت ایرانیان خارج از کشور نیز هموار کرد.
- تحول نظام اداری، حاکم شدن شایسته سالاری، پایان دادن به فعالیت‌های فراقانونی نهادها و مقامات و اصلاح منشور خانه احزاب برای گسترش مشارکت احزاب و آحاد ملت از دیگر شرایط و خواست‌های قطعنامه کنگره در راستای اصلاح و توسعه سیاسی جامعه به شمار آمده است.
- کنگره دوازدهم توسعه اقتصادی عدالت محور را نیازمند یک برنامه جامع علمی اقتصادی و رفع سوء مدیریت، فساد مالی، رانت خواری و سوء استفاده از قدرت سیاسی در کسب منافع مالی دانسته، توسعه بخش خصوصی، ارتقای رقابت‌پذیری صنایع، مبارزه با فساد مالی و اخلاقی، محدود کردن نقش اقتصادی دولت، اصلاح قانون کار، کاهش وابستگی به درآمد نفت و استفاده سنجیده از درآمدهای نفتی و غیره، را به دولت و ملت توصیه کرد.
- کنگره دوازدهم مسائل فرهنگی و اخلاقی جامعه را از عوامل موثر و اساسی رشد، توسعه و تعالی جامعه دانسته، بازیابی ارزش‌ها و اصول اخلاقی، توجه به اهمیت و نقش محوری خانواده، ارزش‌های اخلاقی و اسلامی (بجای فقط ظواهر)، ضرورت احساس امنیت و آرامش فکری و روحی همه قشرهای جامعه، بویژه نسل جوان، اصلاح و کارآمد ساختن دستگاههای فرهنگی، توسعه فرهنگ مردم سالاری و مشارکت واقعی (در برابر فرهنگ استبدادی) و رفع عوامل فرارمغزها را برای بازسازی فرهنگی کشور ضروری اعلام کرد.
- کنگره دوازدهم ضرورت تنش‌زدایی و بهبود روابط بین کشورها و مذاهب اسلامی و توجه ویژه و جدی به مسائل جوانان، زنان، حقوق اقوام ایرانی، حقوق کارگران و سه مسئله مهم روز، یعنی فن‌آوری هسته‌ای، وفاق ملی، جبهه فراگیر دموکراسی خواهی و حقوق بشر را نیز مورد توجه و تاکید قرار داد.
- کنگره بطور جدی خواهان اجرای اصلاحات اساسی در قوه قضاییه و امور قضایی کشور از طریق مقام رهبری شد و اصلاحات مورد نظرش را به تفصیل مشخص کرد.

با توجه به رهنمودهای کنگره، نهضت آزادی ایران در سال ۱۳۸۴، همچون سال‌های گذشته، تلاشش را در جهت تحقق اهداف و مواضع اعلام شده بکار برده است و در این راستا، از طریق آگاه ساختن جامعه، نقد عملکرد دولت، دادن توصیه‌ها و تذکرات لازم، دعوت به وفاق و همکاری گسترده گروه‌های اجتماعی، دعوت از مردم برای حضور گسترده در فرایندهای انتخاباتی و کوشش کرده است و اقدامات زیر را بعمل آورد:

۲/۲- اقدامات سال ۱۳۸۴

با توجه به سیاست کلی نهضت آزادی ایران که " انتخابات آزاد را از مهمترین نمودهای سیاسی دموکراسی می‌داند و آن را مناسب‌ترین فرصت برای مشارکت سیاسی و حاکمیت مردم بشمار می‌آورد، نهضت آزادی بطور نسبی بیشترین تعداد بیانیه‌هایش را به ضرورت آزادی انتخابات، شرایط انتخاب آزاد، شرایط مشارکت گسترده مردم در انتخابات، آگاه ساختن مردم از موانع، نارسایی‌ها و انحرافات در فرایند انتخابات، اعتراض به شورای نگهبان و مسئولان سلامت و آزادی انتخابات، پس از رد صلاحیت غیر قانونی آقای دکتر ابراهیم یزدی به منظور پیگیری استراتژی توضیح داده شده، تقویت فرایند دموکراسی و همکاری با گروه‌ها و احزاب اصلاح‌طلب از نامزد ریاست جمهوری (دکتر مصطفی معین) بطور مشروط حمایت کرد و از مردم برای مشارکت در انتخاب رئیس جمهوری دعوت نمود. همچنین، پس از انتخاب آقای احمدی‌نژاد به سمت ریاست جمهوری، نقد خود از جریان غیرآزاد و پیچیده انتخابات و نیز ارزیابی عملکرد شش ماهه رئیس جمهور را منتشر ساخت و در آن، ساده‌سازی مسائل پیچیده جامعه کنونی ایران و جهان، وابسته ساختن بیشتر اقتصاد و زندگی مردم به درآمدهای نفتی و بکار گرفتن ابزارهای احساسات مردم در راستای اهداف سیاسی را مورد نقد قرار داد و ادامه این سیاست را به لحاظ داخلی و خارجی پرابهام، تیره و خطرناک ارزیابی کرد.

همچنین، نهضت آزادی ایران در طی سالی که گذشت با بررسی جریان‌ها و رویدادهای سیاسی در سطح ملی و جهانی به نقد و اظهارنظر درباره آن‌ها پرداخت؛ از جمله به بازداشت و ادامه زندانی کردن فعالان سیاسی، روزنامه نگاران و دانشجویان اعتراض کرد و خواستار آزادی آنان گردید؛ به وقایع ناشی از اقدامات نسجیده در کردستان، در شرایط حاد موجود، نیز اعتراض نمود؛ فیلتر کردن سایتهای اینترنتی گروه‌های اجتماعی و احزاب سیاسی و... را در عصر ارتباطات شنا کردن در خلاف جهت آب و نادرست و غیرموثر و در راستای محدود ساختن و بستن جامعه دانست و به آن اعتراض کرد؛ نقش و مأموریت جدید مجمع تشخیص مصلحت را باعث تضعیف قوای سه‌گانه و نهادهای دموکراتیک و در جهت تمرکز بیشتر امور در حکومت و خلاف مردم سالاری و مصلحت ملی اعلام کرد و دستگاه حاکمیت را به توجه بیشتر و حرکت بسوی مردم و تامین آزادی‌های اساسی مصرح در قانونی اساسی دعوت کرد، همچنین، تشدید فشار بر سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوس‌رانی تهران و بازداشت جمعی از اعضای آن سندیکا و اعمال فشار بر خانواده بعضی از اعضای بازداشت شده را محکوم نمود و خواستار حمایت و دفاع از حقوق شهروندی و صنفی کارگران زحمتکش شرکت واحد، آزادی همه بازداشت شدگان و رسیدگی قانونی به مسائل و خواسته‌های آنان شد و از

طرفی کارگران معترض را نیز دعوت به خویشترنداری، آرامش، پایداری و پرهیز از ایجاد تشنج و توصیه به اقدام از مجاری قانونی کرد.

نهضت آزادی ایران، در راستای سیاست راهبردی وفاق ملی، احترام متقابل، گفتگو، همکاری، ائتلاف و اتحاد بین گروههای اجتماعی و سیاسی و توسعه سازمانهای مدنی را پیوسته تشویق و حمایت می‌کند. به همین دلیل در سال گذشته از تشکیل جبهه دموکراسی خواهی و حقوق بشر حمایت کرد و در راستای ایجاد تفاهم بین گروههای مختلف و تشکیل اصولی این جبهه همکاری و تلاش نموده است. در همین زمینه، تشکیل حزب اعتماد ملی را گامی در جهت توسعه سیاسی جامعه دانسته، به دبیرکل آن تبریک گفت. علاوه بر این، مسئولان و اعضای نهضت با بسیاری از شخصیت‌های سیاسی، مذهبی و نهاد‌های دانشجویی ملاقات و گفتگو کرده، با مطرح ساختن راههای عملی همکاری بسط آزادی‌ها، وفاق و وحدت ملی، آنان را به تلاش و همکاری در این جهت تشویق و ترغیب نمود.

با توجه به اهمیت فن‌آوری هسته‌ای برای ایران و حساسیت جهانی درباره آن، نهضت آزادی ایران سوابق موضوع و رویدادهای اخیر را مطالعه کرد و ضمن آنکه استفاده از فن‌آوری هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز و غیرنظامی را حق ایران اعلام نمود، درباره ضرورت عملکرد سنجیده دولت ایران برای جلوگیری از آسیب‌ها و زیان‌های احتمالی ناشی از تهدیدات خارجی به حاکمیت تذکر داد و خروج سالم از این بحران را برای رشد و توسعه کشور حیاتی دانست.

بطور خلاصه، در سال ۱۳۸۴، نهضت در ارتباط با موضوع انتخابات و عملکرد ریاست جمهوری در حدود ۲۰ بیانیه و اعلامیه در مورد رویدادهای عمومی در جامعه مانند سقوط هواپیماها، انفجارها و همچنین سالگردهای وقایع مهم در حدود ۱۵ اطلاعیه و در مورد مسائل سیاسی و اجتماعی نیز در حدود ۱۵ نشریه تحلیلی یا خبری منتشر ساخته است.

در راستای تحقق اهداف آگاهی بخشی و نقد و اصلاح امور، علاوه بر انتشار اعلامیه‌ها و بیانیه‌ها به وسیله نهضت، مسئولان (بویژه دبیرکل و رئیس دفتر سیاسی) نهضت آزادی ایران با بیش از صد مصاحبه با نمایندگان خبرگزاری‌ها و رسانه‌های عمومی، دهها سخنرانی در دانشگاهها، یا دفاتر و مراکز انجمن‌ها و احزاب مختلف، درج دهها مقاله و تحلیل در مطبوعات کشور، شرکت در مراسم سالانه بزرگداشت شادروانان مهندس مهدی بازرگان، دکتر یدالله سبحانی و آیت‌الله طالقانی و پخش فیلم زندگینامه مرحوم مهندس بازرگان از طریق یکی از شبکه‌های تلویزیونی مجاز، تلاش و کوشش کرده‌اند.

نهضت آزادی ایران وقایع عراق را زیر نظر داشته، ضمن تحلیل اوضاع آن کشور در سال گذشته از فرایند دموکراتیک و رهبری و تصمیم‌گیری سنجیده آیت‌الله سیستانی در جهت آرام نگه داشتن و خویشترنداری شیعیان در برابر تجاوزات، انفجارها و کشتارهای وحشت‌انگیز، حمایت کرد و تصویب قانون اساسی جدید عراق را به ملت و رهبران عراق تبریک گفت.

همچنین، نهضت آزادی ایران فرآیند برگزاری انتخابات آزاد در فلسطین و پیروزی حماس در آن را مورد بررسی قرار داد و آن را پیروزی مردم فلسطین و رویدادی بسیار مهم و ارزشمند برای آنان و جهان اسلام و موجب تحدید سیاست‌ها و برنامه‌های اسرائیل دانست و خروج اسرائیل از غرب رودخانه اردن، برداشتن دیوار حایل، برچیدن شهرک‌های یهودی‌نشین و به رسمیت شناختن دولت مستقل فلسطین با پایتختی بیت‌المقدس شرقی را محتمل‌تر از سابق پیش‌بینی کرد. نهضت آزادی ایران، ضمن تبریک به ملت فلسطین و جنبش حماس و آرزوی موفقیت برای آنان، حماس را به جلب همکاری سایر گروه‌های فلسطینی، پرهیز از انحصارطلبی و تشکیل یک دولت قوی و واقع‌نگر- که با احترام به قوانین بین‌المللی، راه را بر سوء استفاده دولت غاصب اسرائیل خواهد بست و آن را مجبور به عقب‌نشینی از مناطق اشغالی خواهد کرد- دعوت نمود.

همچنین، نمایندگان نهضت، بنا به دعوت حزب سوسیالیست فرانسه و به منظور آشنایی بیشتر با شیوه کار احزاب پیشرفته، در کنگره مقارن یکصدمین سالگرد حزب مذکور، که با حضور نمایندگان احزاب جهانی تشکیل شده بود، شرکت کردند.

نهضت آزادی ایران در طی سال ۱۳۸۴ موفق شد ویرایش دوم اسناد ۴۴ ساله خود را شامل کلیه اطلاعیه‌ها، بیانیه‌ها، تحلیل‌ها و نشریات با امکان جستجوی پیشرفته تهیه و در سایت خود وارد کند و بطور جداگانه نیز به صورت لوح فشرده برای استفاده علاقه مندان توزیع نماید. بعلاوه در سال ۸۴ سایت خبری میزان نیوز را نیز دایر کرد تا اخبار و اطلاعات مفید در اختیار علاقه مندان قرار گیرد.

۳- برنامه کلی سال ۱۳۸۵

اصلاحات و توسعه سیاسی یکی از اهداف اصلی و ثابت نهضت آزادی ایران است که بطور مستقیم یا غیرمستقیم پیوسته بوسیله برنامه‌های نهضت دنبال می‌شود. هر چند که در سال ۱۳۸۵ نیز اصلاحات سیاسی در راس اهداف سیاسی نهضت قرار می‌گیرد، از آنجایی که بخش‌های سیاسی، اقتصادی، اخلاقی و علمی جامعه اجزای به هم پیوسته نظام اجتماعی را تشکیل می‌دهند، نهضت معتقد است که تنها اصلاح هماهنگ و همزمان آنها فرایند توسعه و تعالی جامعه را به طور مطلوب تامین خواهد کرد. در صورتی که ابعاد اخلاقی، اقتصادی و علمی جامعه دچار رکود و عقب‌ماندگی گردند، مسلماً اصلاحات و توسعه سیاسی نیز آسیب خواهد دید. نمی‌توان توسعه هر یک از این بخش‌ها را فدای توسعه بخش دیگری کرد. بنابراین، نهضت آزادی ایران، بعنوان یک سازمان و حرکت سیاسی، با آن که اصلاحات و توسعه سیاسی جامعه را هدف اصلی خود می‌داند، از اهمیت توسعه فرهنگی، اقتصادی و علمی جامعه، بعنوان پیش شرط‌های لازم برای توسعه سیاسی مطلوب غافل نیست و از این رو ضمن اشاره به کلیات برنامه سیاسی قابل پیش‌بینی برای سال ۱۳۸۵، که رئوس آن در پی خواهد آمد، توسعه سایر ابعاد اجتماع را نیز مدنظر خواهد داشت.

۱- آنچه دوران کنونی را از دوره‌های پیش متمایز می‌سازد پیچیدگی امور است، که خود ناشی از انقلاب اطلاعات، جهانی شدن و بروز بحران‌های اخلاقی و فرهنگی است. رفع آن بحرانها مستلزم سرمایه‌گذاری در مطالعات و تحقیقات برای حل مسائل اجتماعی می‌باشد. از این رو یکی از برنامه‌های مورد تاکید نهضت تحقیق درباره مسائل اساسی کشور و بالا بردن قابلیت‌های حل مسائل دوران گذار و پاسخگویی به نیازهای فکری و اعتقادی جامعه است.

۲- در راستای استراتژی " وفاق ملی "، نهضت آزادی ایران تشکیل جبهه دموکراسی خواهی و حقوق بشر را که متکی به گفتگو، احترام متقابل و همکاری احزاب و گروه‌های سیاسی و اجتماعی است با جدیت و علاقه دنبال خواهد کرد.

۳- همچنین، براساس سیاست همیشگی نهضت در زمینه نقد حاکمیت و عمل کردن به فریضه امر به معروف و نهی از منکر، نهضت عملکرد حاکمیت را، در ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و... تحت بررسی مستمر خواهد داشت و در فرصتهای مناسب، آن را نقد خواهد کرد و به رغم هزینه‌های احتمالی، تذکرات لازم را به منظور اصلاح امور عرضه خواهد داشت.

۴- نهضت آزادی ایران، برای احقاق حق خود بعنوان یک حزب سیاسی قانونی با سابقه ۴۵ ساله، موضوع کسب پروانه فعالیتش را از راه‌های قانونی دنبال خواهد کرد. نهضت اعتقاد دارد که مصلحت کشور و حق ایجاب می‌کند که حکومت نه تنها فعالیت احزاب قانونی، مانند نهضت آزادی ایران، را (طبق اصل ۲۶ قانون اساسی) تحمل کند، بلکه با رسمی شناختن آنها و صدور پروانه، از فعالیت آنها استقبال نماید و اجازه دهد که فعالیت سیاسی در جامعه ایران مسیرش را بسوی سلامت و تعادل طی کند.

۵- با توجه به اهمیت توسعه فرهنگی و اخلاقی جامعه، نهضت آزادی ایران در سال ۱۳۸۵ نیز در حد توان خود، از حرکت‌های اصیل دینی، اخلاقی و فرهنگی حمایت خواهد کرد و برای رشد و توسعه آنها خواهد کوشید.

نهضت آزادی ایران